

Accés i ús de la Informació. La competència informacional des de la biblioteca escolar.

Anna Blasco i Marta Fuentes
Desembre, 2007

La societat de la Informació i el marc educatiu actual

L'expressió "Societat de la Informació", junt amb un conjunt de sinònims més o menys estesos (Societat Post-Industrial, Societat del Coneixement, Societat Xarxa, Era digital, ...) s'utilitza de forma quotidiana per a referir-se a una nova forma d'organització social a la que s'ha arribat amb l'avenç de les Tecnologies de la Informació.

La Societat de la Informació és vista com la successora de la societat industrial en tant que a partir dels avenços tecnològics de l'època (TIC) la generació de la riquesa poc a poc s'ha traslladat dels sectors industrials als sectors de serveis sent la creació, la distribució i la manipulació de la informació l'eix de les activitats culturals i econòmiques.

Però el terme "Societat de la Informació" no fa referència a un tipus de societat on la informació es molt "abundant" o en la que es disposa de fàcil accés a grans quantitats d'informació. Ni defineix tampoc una societat on la informació s'ha convertit, de cop i volta, en l'element fonamental en totes les activitats humanes.

Tots els models d'organització social de la història de la humanitat han sigut en aquest sentit "societats de la informació": tant les agrícoles com les industrials i fins i tot les caçadores-recol·lectores han tingut sempre en la informació un element fonamental sobre el que han basat les seves activitats econòmiques, polítiques, culturals o de qualsevol altre tipus. Per tant, en certa manera, totes les economies són economies basades en el coneixement, i totes les societats són, en essència, societats de la informació¹.

Bawens diu: *Des de que Marx va identificar les fàbriques de Manchester com model del capitalisme, no s'havia produït una transformació tan radical dels fonaments de la nostra vida social. A mesura que els sistemes polítics, econòmics i socials es transformen en xarxes distribuïdes, una nova dinàmica humana està emergint: peer to peer; "d'igual a igual" o P2P.* (Bauwens, 2006).

Per a Castells, *"Internet no es una energía más; es realmente el equivalente a lo que fue primeramente la máquina de vapor y luego el motor eléctrico en el conjunto de la revolución industria".* (Castells, 2002).

La Societat de la Informació es fonamenta en els canvis de les Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC) que s'inicien en la segona meitat del segle XX. Durant aquest període, la microelectrònica, la informàtica i les telecomunicacions evolucionen de forma convergent donant noves condicions tecnològiques, noves

A totes les societats conegudes històricament, el coneixement i la informació han tingut un paper central.

per què, doncs, ens referim a la nostra, com Societat de la Informació?

Internet no es una energía más; es realmente el equivalente al que va ser la màquina de vapor en la revolució industrial.
(Castells, 2002).

¹Par evitar aquesta confusió Castells empra el terme "informacionalisme" per referir-se a la "societat de la Informació" (CASTELLS, 2003).

condicions que canvien completament la forma com la humanitat es relaciona amb la informació, en especial la seva capacitat per a accedir-hi i per a processar-la, recombinar-la i emmagatzemar-la.

Allò que caracteritza la Societat de la Informació no és, doncs, el paper central que hi tenen el coneixement i la informació en la generació de riquesa, poder i significat. El que és nou és *la tecnologia per al processament de la informació i l'impacte que té aquesta en la generació i aplicació del coneixement* (Castells, 2003).

En relació al concepte “informació” *versus* “coneixement” val pena fer una petita aturada. Hi ha una important línia d'autors que filen prim entre ambdós termes i defensen la denominació “Societat de la informació i el coneixement” per referir-se a la societat actual. Cebrián, per exemple, ja al 1999 opinava que mentre la informació són dades i fet, la superabundància actual no garanteix que estiguem ben informats. El que és significatiu és la possibilitat que tenim d'ésser autònoms en la transformació de la informació en coneixement i és aquesta capacitat la que sí definiria la nostra societat” (Cebrián, 1999).

És indubtable que en la societat actual, els ciutadans i les ciutadanes ja no en tindran prou amb el fet d'estar alfabetitzats en la cultura lletrada; també ho han d'estar en un tipus particular de cultura lletrada, la dels textos electrònics, i han d'estar alfabetitzats –ser competents– en les tecnologies digitals, en els llenguatges audiovisuals, en l'ús de la informació, etc. (Coll, 2005)

Com assenyala César Coll, les tecnologies digitals de la informació i la comunicació constitueixen nous entorns que introdueixen una redefinició de les restriccions pròpies d'aquest instrument psicològic per excel·lència, en el sentit vigotskià de l'expressió, que és la llengua escrita (Coll, 2004). Sabem que aquests entorns possibiliten noves maneres de llegir i d'escriure i noves pràctiques de lectura i d'escriptura, i que exigeixen del lector –i de l'escriptor– nous coneixements, habilitats i competències. Aquests nous condicionats de la llengua escrita obren, al seu torn, noves i inèdites possibilitats per al seu ús en múltiples i variats camps de l'activitat individual i col·lectiva. (Coll, 2005)

Internet i la nova cultura digital, ofereix noves i diferents oportunitats per a interactuar amb nous formats i mitjans, sense límits geogràfics ni horaris; amplia i influeix en els contextos socioculturals, proporciona infinites oportunitats de col·laborar i compartir informació entre continents, cultures, i idiomes. Per a poder comprendre i gaudir la cultura digital, es necessiten canvis i processos nous, altres formes de pensar i de situar-se davant el text i la informació, una migració del lineal al radial, de l'individual al global. I per descomptat, un cúmul d'aprenentatges i habilitats tècniques i operatives en constant desenvolupament. La destresa en les noves competències de l'Internet es convertirà en quelcom essencial per a la futura alfabetització dels nostres alumnat. (Rodríguez, 2006).

Un dels tres principis que inspiren la nova llei d'Educació fa referència explícita

En la societat de la informació, els ciutadans i les ciutadanes ja no en tindran prou amb el fet d'estar alfabetitzats en la cultura lletrada

La destresa en les noves competències de l'Internet esdevindrà clau per a la futura alfabetització del nostre alumnat.

² Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

a aquest futur: A la vista de la evolució accelerada de la ciència y la tecnologia y el impacto que dicha evolución tiene en el desarrollo social, es más necesario que nunca que la educación prepare adecuadamente para vivir en la nueva sociedad del conocimiento y poder afrontar los retos que de ello se derivan².

Si volem que la biblioteca escolar, s'inclogui, integri i prepari per a la Societat de la Informació i del Coneixement, haurem d'ensenyar al nostre alumnat a ser autònom en les seves recerques i en el seu aprenentatge, a saber seleccionar i jerarquitzar continguts, buscar, adquirir i utilitzar les dades.

L'alfabetització informacional i la LOE

En aquest context sorgeix l'Alfabetització Informacional (AI), entesa com l'adquisició d'habilitats i destreses per a reconèixer quan la informació és necessària, com localitzar-la, avaluar-la, usar-la i comunicar-la de forma efectiva en el moment que es requereix. (IFLA. UNESCO, 2005).

La alfabetización informacional es una herramienta esencial para la adquisición de competencias en información, así como para el desarrollo, participación y comunicación de los ciudadanos. Se hacen necesarios conocimientos sobre el acceso a la información y su uso eficaz, crítico y creativo. (ALFIN, 2006).

El nou currículum de la LOE,³ es desplega a Catalunya al voltant de vuit competències bàsiques. Tres d'elles es relacionen directament amb concepte d'alfabetització informacional:

- comunicativa lingüística
- tractament de la informació i competència digital
- aprendre a aprendre

Tot i que és cert que el fet que la competència estigui reflectida en el currículum no garanteix l'èxit del seu desenvolupament, sí que representa una gran oportunitat que no podem desaproveitar.

Com bé assenyala Durbán, com a principals característiques d'aquesta competència podem assenyalar que implica diferents alfabetitzacions i habilitats: està relacionada amb les habilitats tecnològiques, però a més a més constitueix una àrea més ampla i diferenciada de capacitats centrades en la gestió dels continguts de la informació amb independència del suport en el que s'ubiquin. És una competència genèrica i transversal a totes les àrees del currículum, que es troba plenament relacionada amb el desenvolupament d'habilitats lingüístiques i cognitives, de pensament crític-reflexiu i d'autoregulació de processos.

Aprendre a investigar i informar-se no suposa únicament aprendre a localitzar informació i dades rellevants, sinó que de manera fonamental, suposa, des d'un punt de vista genèric, aprendre a pensar i a aprendre, i des d'un prisma més concret, permet desenvolupar múltiples destreses relacionades amb l'accés i ús de la informació.

A partir d'aquest anàlisi teòric, els continguts s'articulen dins d'un model d'aplicació que permet programar activitats concretes de manera sistemàtica i progressiva. Sense un marc teòric, els programes poden ser incomplets o ineficaces i, sense un model d'aplicació, els aprenentatges en la seva pràctica poden ser aïllats i arbitraris.

Els programes necessiten l'activació de metodologies per part del professorat

L'Alfabetització Informacional s'entén com l'adquisició d'habilitats i destreses per localitzar, avaluar, usar- i comunicar la informació de forma efectiva

la LOE es desplega al voltant de vuit competències bàsiques

Aprendre a investigar i informar-se no suposa únicament aprendre a localitzar informació i dades rellevants, sinó que de manera fonamental representa adquirir eines per a construir coneixement

³ DECRET 142/2007 i DECRET 143/2007 de 26 de juny.

que convidin als alumnes a utilitzar amb regularitat la informació, a aprendre investigant.

Aquest enfocament didàctic troba en la biblioteca escolar, plantejada com a centre de recursos per a l'aprenentatge, la seva gran amiga i aliada (Durbán, 2007).

La biblioteca escolar i la competència informacional

Com hem vist, el context social que vivim ha canviat i les noves demandes educatives ens exigeixen el desenvolupament d'aquesta nova competència – informacional- articulada dins les competències bàsiques que guien els processos d'aprenentatge dels centres escolars. La biblioteca escolar està en situació de dissenyar i coordinar accions formatives relacionades amb l'aprenentatge en l'accés i ús de la informació però, aquestes, només tindran sentit si estan vinculats al currículum i a la pràctica educativa.

El desenvolupament d'aquesta competència implica l'adquisició d'habilitats de pensament, d'ús de tecnologies d'informació i d'ús de fonts d'informació general. Una persona amb aptituds per a l'accés i ús de la informació hauria de ser capaç de:

- Reconèixer una necessitat d'informació.
- Determinar l'abast de la informació requerida.
- Accedir a ella amb eficiència.
- Avaluar la informació i les seves fonts.
- Incorporar la informació seleccionada a la seva pròpia base de coneixements.
- Utilitzar la informació de manera eficaç per a du a terme tasques específiques.
- Comprendre la problemàtica econòmica, legal i social que envolta a l'ús de la informació.
- Accedir a ella i utilitzar-la de forma ètica i legal.
- Classificar, emmagatzemar, manipular i combinar la informació reunida o generada.
- Generar, registrar i compartir nova informació.

L'alfabetitzat “informacionalment” és la persona que posseeix aquestes destreses i ha assolit la competència. (Rodríguez, 2006)

En aquesta perspectiva, cada centre haurà d'establir quines són les condicions idònies per a poder desenvolupar accions formatives amb garanties i poder aconseguir la consecució dels objectius plantejats. Es situen dos aspectes determinants: la necessitat de donar resposta als canvis generats per la Societat de la Informació que incideixen directament en els conceptes d'informació, lectura i aprenentatge, i la vinculació dels programes al currículum i a la pràctica educativa.

En aquesta segona línia, l'esperit d'integració curricular que desenvolupa la LOE, determina que l'aprenentatge d'habilitats per a investigar i informar-se no pugui abordar-se únicament al voltant de les activitats de formació d'usuaris: aquesta proposta educativa no és responsabilitat única de la biblioteca sinó de tot el professorat. La formació d'usuaris tradicional ha de passar a ser formació per a la competència informacional i no tindrà sentit sinó s'integra en el conjunt del currículum.

En resum, a més de la funció més tradicional de potenciar i dinamitzar la “lectura literària”, la biblioteca escolar en l'era digital, també ha d'incorporar la funció de

La necessitat d'integració curricular determina que l'aprenentatge d'habilitats per a investigar i informar-se no pugui abordar-se únicament al voltant de les activitats de formació d'usuaris.

La Formació d'usuaris ha de passar a ser formació per a la competència informacional

facilitar i dinamitzar la “lectura d’informació”, i per tant facilitar l’accés i la cerca d’informació, per a la seva gestió, processament, maneig o tractament, així com la seva valoració i selecció, i el seu posterior ús, aplicació o presentació.

Tradicionalment les biblioteques escolars han estat organitzades en dues àrees, anomenades d’Imaginació i de Coneixements, que de vegades s’han associat als conceptes de “Llegir per gaudir” i “Llegir per aprendre”, contraposant de manera errònia el gaudi i l’aprenentatge. Tot i mantenint aquestes dues àrees per motius organitzatius i de catalogació, l’important és concebre la Biblioteca Escolar com un tot, com un lloc per “Llegir per gaudir i aprendre”, per gaudir aprenent, i per aprendre gaudint.⁴

En aquest marc, les biblioteques escolars es converteixen en una eina fonamental per a assolir aquests objectius ja que està a la seva mà facilitar l’accés lliure, crític i sistemàtic a les fonts d’informació, estimular i propiciar l’aprenentatge actiu de totes les àrees mitjançant la integració en el currículum d’activitats de recerca de tota mena.

El més important, però, és que els responsables de dur a terme aquesta tasca en el centres escolars prenguin consciència de la necessitat de treballar en pro de l’assoliment de la competència informacional i de tot el que pot aportar la biblioteca en relació a aquest repte.

De les capacitats relacionades amb l’alfabetització informacional assenyalades més amunt, els responsables de les biblioteques escolars tenen competència directa en aquelles habilitats que es relacionen amb els processos de cerca i recuperació de la informació i poden facilitar el desenvolupament d’accions formatives destinades a treballar aquests aspectes. Igualment, poden oferir el seu suport expert en el disseny d’activitats per l’assoliment de la resta de capacitats fins la transformació de la informació en coneixement però, si l’assoliment de les diferents capacitats que configuren l’alfabetització informacional no és assumit de manera coordinada i transversal per la totalitat del centre educatiu, la tasca de la biblioteca escolar com a eina educativa quedarà força limitada per no dir sense sentit.

La biblioteca escolar dins la nova ordenació curricular

La llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d’Educació (LOE) estableix a seu article 6 què entén per currículum: conjunt d’objectius, competències bàsiques, continguts, mètodes pedagògics i criteris d’avaluació dels diferents ensenyaments.

En aquest apartat, revisarem els fonaments de la LOE en relació al seu desplegament al voltant de les competències bàsiques:

...la finalitat de l’educació és aconseguir que els nois i les noies adquireixin les eines necessàries per entendre el món en què estan creixent i que els guiïn en el seu actuar; posar les bases perquè esdevinguin persones capaces d’intervenir activament i crítica en la societat plural, diversa, i en continu canvi, que els ha tocat viure A més de desenvolupar els

Les biblioteques escolars han de facilitar l’accés lliure, crític i sistemàtic a les fonts d’informació, estimular i propiciar l’aprenentatge actiu de totes les àrees mitjançant la integració en el currículum d’activitats de recerca de tota mena.

Els objectius i els continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques

⁴ Extret del document de treball elaborat en el marc del Seminari “Llegir per aprendre” (2006). Joan-Isidre Badell, Xon Bover, Glòria Durban, Antoni Moga, Lluís Ortega i Jordi Quintana. Servei de Programes d’Innovació Educativa, del Departament d’Educació i Universitats.

coneixements, capacitats, habilitats i actituds (el saber, saber fer, saber ser i saber estar) necessaris, els nois i les noies han d'aprendre a mobilitzar tots aquests recursos personals (saber actuar) per assolir la realització personal. Es tracta de competències transversals i seu correcte desenvolupament implica una integració curricular de totes les àrees ven coordinada i planificada (Ley Orgánica 2/2006 i Decrets, 142-3/2007).

La llei expressa clarament que la finalitat central de cadascuna de les àrees curriculars és el desenvolupament de les competències bàsiques. Les diferents àrees curriculars no són una finalitat sinó un mitjà per assolir unes competències enteses com objecte principal del nou ordenament. Així doncs, cadascuna de les àrees contribueix al desenvolupament de diferents competències i, a la vegada, cada una de les competències bàsiques s'assolirà com a conseqüència del treball en distintes àrees.

Els objectius i els continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques i, en conseqüència, caldrà que des de totes les àrees es tinguin en compte les competències comunicatives, les metodològiques, les personals i, de les específiques, aquells aspectes peculiars que es relacionen amb la pròpia disciplina i contribueix a desenvolupar-la. Per tant l'eficàcia en la consecució de les competències bàsiques depèn d'una bona coordinació i integració de les activitats escolars de totes les àrees curriculars. I per aconseguir-ho és clau l'organització del centre i de les aules així com l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, com la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar.

Per a l'educació obligatòria, s'identifiquen com a competències bàsiques les vuit competències transversals següents:

ÀMBIT	COMPETÈNCIA
Competències comunicatives	1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual
	2. Competències artística i cultural
Competències metodològiques	3. Tractament de la informació i competència digital
	4. Competència matemàtica
	5. Competència d'aprendre a aprendre
Competències personals	6. Competència d'autonomia i iniciativa personal
Competències específiques: <i>conviure i habitar el món:</i>	7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
	8. Competència social i ciutadana

I per aconseguir-ho és clau l'organització del centre i de les aules així com l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, com la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar.

La competència comunicativa lingüística és a la base de tots els aprenentatges i, per tant, el seu desenvolupament és responsabilitat de totes les àrees i matèries del currículum

Anteriorment, hem assenyalat que són 3 les competències que incideixen més directament en el desenvolupament de la competència informacional: *comunicativa lingüística*, *tractament de la informació* i *competència digital i aprendre a aprendre*.

Per la LOE, la primera és la pedra angular de tot el currículum ja que considera que . la *competència comunicativa lingüística* és a la base de tots els aprenentatges i, per tant, el seu desenvolupament és responsabilitat de totes les àrees i matèries del currículum, ja que en totes elles s'han d'utilitzar els llenguatges com a instruments de comunicació per fer possible l'accés i gestió de la informació, la construcció i comunicació dels coneixements, la representació, interpretació i comprensió de la realitat, etc... Comunicar-se, a més, afavoreix el desenvolupament de les altres competències bàsiques: les metodològiques de la cerca i gestió de la informació.

Per tot això, aquesta competència és essencial en la construcció dels coneixements i pensament social crític: en el tractament de la informació (tècniques per memoritzar, organitzar, recuperar, resumir, sintetitzar, etc)

A continuació, el nostre objecte d'interès pel que fa a l'alfabetització informacional, són les *competències metodològiques*. La LOE assenjala que aquestes competències focalitzen determinats aspectes que són comuns a la competència comunicativa. El que persegueixen és desenvolupar mètodes de treball eficaços i adequats a les situacions escolars i a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la resolució de problemes plantejats en diferents situacions i entorns. Són competències adreçades a convertir la informació en coneixement eficaç sustentat en el raonament, l'esperit crític i la capacitat d'organitzar-se (Ley Orgánica 2/2006 i Decrets, 142-3/2007).

Les competències metodològiques focalitzen determinats aspectes que són comuns a la competència comunicativa. Són competències adreçades a convertir la informació en coneixement eficaç.

Dins d'aquest segon bloc, la que ens afecta de manera més directa és la *competència en el tractament de la informació*. El seu assoliment suposa la capacitat de processar i gestionar adequadament informació abundant i complexa per resoldre problemes reals i prendre decisions. Incorpora diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seva transmissió: cerca, captació, selecció, registre i processament, amb l'ús de tècniques i estratègies diverses segons la font i els suports que s'utilitzin (oral, imprès, audiovisual, digital). inclou la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se.

La competència en el tractament de la informació incorpora diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seva transmissió

Per això, la LOE expressa, específicament, que es tracta d'una *competència transversal* que cal atendre i particularitzar en cadascuna de les àrees curriculars. No hi ha un tractament de la informació al marge dels continguts específics de les àrees i, per contra, el desenvolupament realitzat en una àrea pot ser transferit a les altres, si el professorat fa activitats explícites de transferència.

és una competència transversal que cal atendre i particularitzar en cadascuna de les àrees curriculars. No hi ha un tractament de la informació al marge dels continguts específics de les àrees.

Transformar la informació en coneixement exigeix el domini de les destreses relacionades amb el raonament per organitzar-la, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la i fer inferències i deduccions de distint nivell de complexitat; en definitiva, comprendre-la i integrar-la en els esquemes previs de coneixement. Significa, així mateix, comunicar la informació i els coneixements adquirits

emprant, de manera creativa, recursos expressius que incorporin, no solament diferents llenguatges i tècniques específiques, sinó també les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació (Ley Orgánica 2/2006 i Decrets, 142-3/2007).

Requereix el domini de llenguatges específics, així com l'aplicació en distintes situacions i contextos del coneixement tenint en compte els diferents tipus d'informació, les seves fonts, la seva localització i els llenguatges i suports més freqüents en què sol expressar-se aquest coneixement. Per això, la competència comunicativa lingüística també és essencial en la construcció dels coneixements i pensament social crític: en el tractament de la informació i el domini dels recursos comunicatius específics de les diverses àrees han de facilitar la comunicació del coneixement.

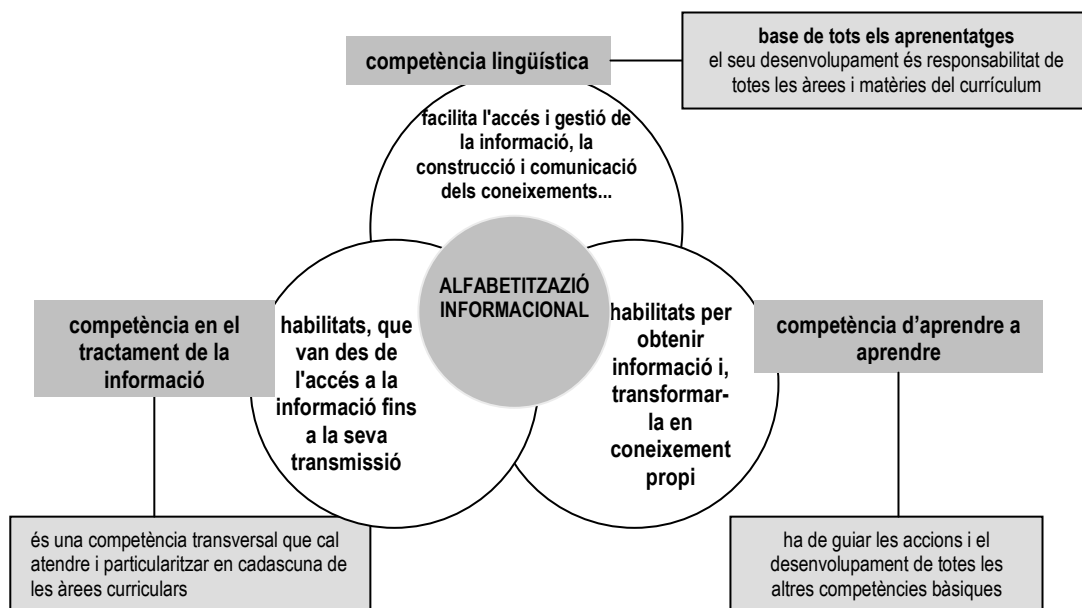
En tercer lloc, la *competència d'aprendre a aprendre* és la competència metodològica que, segons indica LOE, ha de guiar les accions i el desenvolupament de totes les altres competències bàsiques. Implica disposar d'habilitats per a conduir el propi aprenentatge, fomentar el pensament creatiu, la curiositat de plantejar-se preguntes i donar diversitat de respostes (Ley Orgánica 2/2006 i Decrets, 142-3/2007).

El que la lliga amb les anteriors, des del punt de vista de l'alfabetització informacional, és que aquesta competència inclou, a més, habilitats per obtenir informació, tant individualment com en col·laboració. i, molt especialment, per transformar-la en coneixement propi, relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal i sabent aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions semblants i contextos diversos.

L'esquema inferior mostra com s'interrelacionen aquestes competències amb l'alfabetització informacional:

Transformar la informació en coneixement exigeix el domini de les destreses relacionades amb el raonament per organitzar-la, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la i fer inferències i deduccions de distint nivell de complexitat;

La competència d'aprendre a aprendre inclou, també, habilitats per obtenir informació, tant individualment com en col·laboració. i, molt especialment, per transformar-la en coneixement propi.

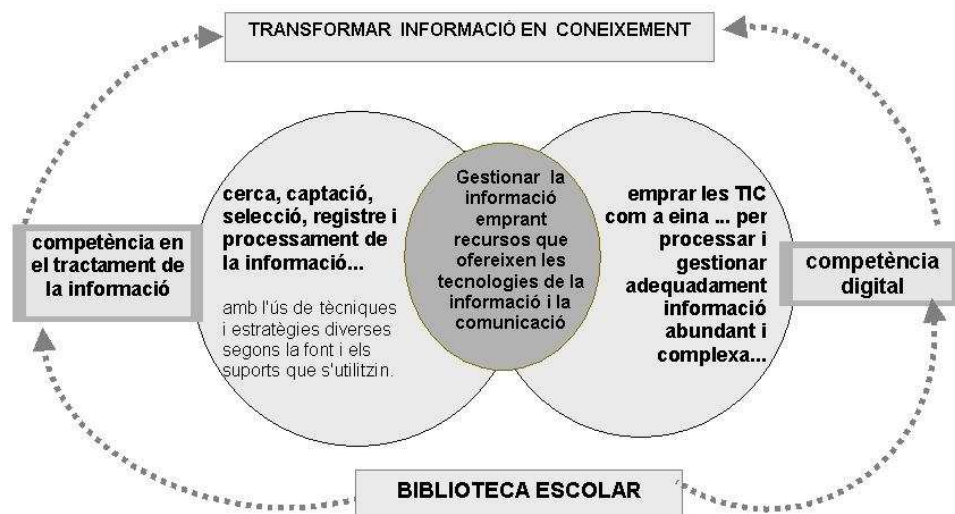
En darrer lloc, voldríem revisar, amb més deteniment, l'estreta interrelació entre el tractament de la informació i la competència digital a la llum de la LOE.

Segons el nou currículum, la competència bàsica en TIC ha de garantir que tot l'alumnat, en finalitzar l'escolarització obligatòria, assoleixi el domini de les habilitats i els recursos tecnològics bàsics al mateix temps que les estratègies i procediments informacionals vinculats a les TIC i que en acabar l'escola, l'alumnat ha d'ésser un usuari informat de les possibilitats de les TIC, ha d'estar capacitat per aplicar-ne selectivament els instruments TIC apropiats en els àmbits personal, laboral, social i com a suport bàsic per a l'aprenentatge continuat al llarg de tota la vida.

Hem vist que ambdues competències, tractament de la informació i competència digital van lligades en una sola però evidentment, el seu desenvolupament requereix d'un desenvolupament específic ja que, si bé comparteixen un ampli terreny comú, l'accés i ús de la informació no és àmbit exclusiu de les TIC, de la mateixa manera que les TIC no només són útils per gestionar la informació.

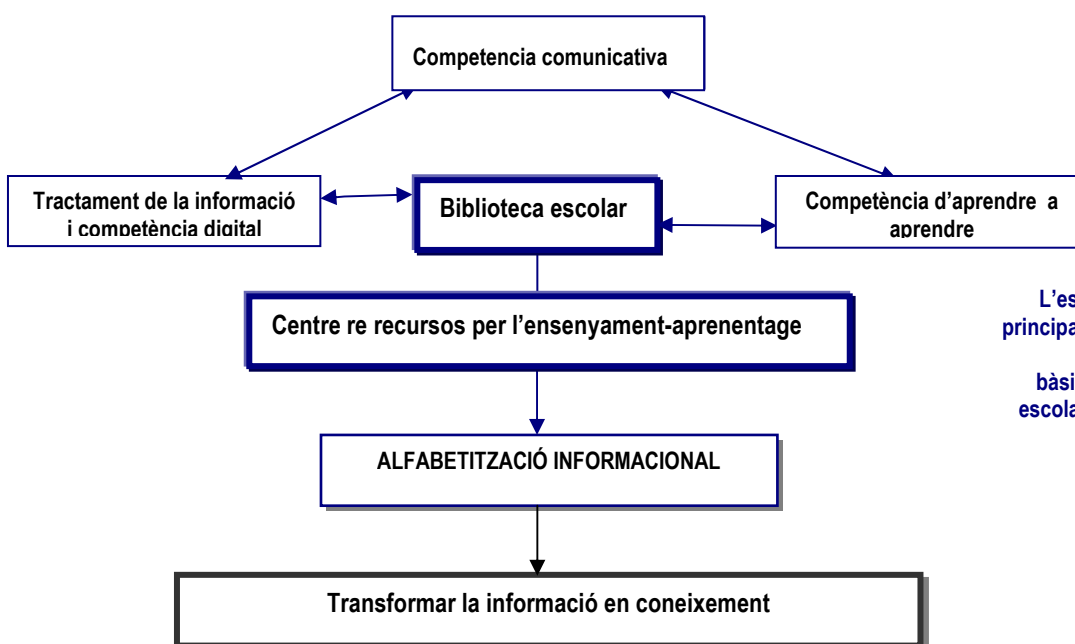
L'esquema inferior mostra una interpretació de com es poden treballar les dues habilitats des de la biblioteca escolar, el que és propi de cadascuna i el que comparteixen segons indica la LOE. Els responsables de les biblioteques i del les TIC dels centres hauran de treballar estretament per organitzar coordinadament el desenvolupament harmònic d'aquesta competència, aprofitant els escenaris i recursos més adients per cadascuna de les dues potes que la componen.

L'ús reflexiu i competent de les TIC clau en el desenvolupament de totes les competències, però en l'àmbit del tractament de la informació té una especial rellevància ja que ajuda a extreure el màxim rendiment a partir de la comprensió de la naturalesa i manera d'operar dels sistemes tecnològics

Tractament de la informació i competència digital. Dues potes d'una mateixa competència

En definitiva, i tornant al que havíem observat en anteriors apartats, el paper de la biblioteca surt reforçat en els nous currículums. El seu gran potencial integrador esdevé una eina clau per facilitar escenaris formatius rics i variats on la recerca d'informació lligada a qualsevol àrea del currículum pot desenvolupar-se de manera realista i transversal. Evidentment, caldrà que el centre, en conjunt, faci un esforç en aquesta direcció. La LOE deixa clar que el seu desplegament s'orienta en primer terme a la consecució de les competències bàsiques i que les diferents àrees curriculars no són una finalitat sinó un mitjà per assolir-les. En aquest marc, és indubtable que la biblioteca pot ésser un recurs estratègic de primer ordre per a tot el professorat.

L'esquema mostra les principals relacions entre les competències bàsiques, la biblioteca escolar i la competència informacional

Bibliografia

- ALFIN (2006). Bibliotecas por el aprendizaje permanente. Declaración de Toledo sobre la alfabetización informacional. [En línea]. Disponible a: http://travesia.mcu.es/S_ALFIN/ficheros/Declaracion_Toledo.pdf [Consulta: 8/10/07].
- CASTELLS, Manuel (2003). *La interacció entre tecnologies de la informació i la comunicació i la societat xarxa: un procés de canvi històric*. Coneixement i Societat, número 1. [En línea]. Disponible a: http://www10.gencat.net/dursi/generados/catala/departament/recurs/doc/01_art_castells.pdf [Consulta: 8/10/07].
- CASTELLS, Manuel (2002). *La dimensión cultural de Internet*. Institut de Cultura, Debats culturals (10/04/2002). . [En línea] Disponible a: <http://www.uoc.edu/culturaxxi/cat/articles/castells0502/castells0502.html> [Consulta: 7/10/07].
- CEBRIÁN, Juan Luís. (1999) *La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació*. Barcelona Educació, Monogràfic, nº 4, p. 12-13.
- COLL, César (2004). *Psicología de la educación y prácticas educativas mediadas por las tecnologías de la información y la comunicación. Una mirada constructivista..* Sinéctica. núm. 25, ,pp. 1-24. També disponible en línia a: http://portal.iteso.mx/portal/page/portal/Sinectica/Historico/Numeros_anteriores05/025/25%20Cesar%20Coll-Separata.pdf [Consulta: 13/9/2007].
- COLL, César (2005). *Lectura i alfabetisme en la societat de la informació*. UOC Papers Núm. 1. [En línia]. <http://www.uoc.edu/uocpapers/1/dt/cat/coll.pdf> [Consulta: 1/10/07].
- DURBÁN Roca, Glòria (2007). "Articulación de programas de educación en información desde la biblioteca escolar: aprender a investigar e informarse". En GARCIA GUERRERO, José (Dir.). *La articulación de los recursos en el funcionamiento de la biblioteca escolar*. Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría General de Educación. Instituto Superior de Formación del Profesorado. Col. Aulas de Verano. Serie Humanidades, Madrid, 2007. [En premsa]
- DECRET 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària;. DOGC 4915 - 29/06/2007 . També disponible en línia a <https://www.gencat.net/diari/4915/07176074.htm> [Consulta: 18/10/07].
- DECRET 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria. DOGC núm. 4915 - 29/06/2007. També disponible en línia a: <https://www.gencat.net/diari/4915/07176092.htm> [Consulta: 18/10/07].
- IFLA. UNESCO (2005). *Declaración de Alejandría sobre la alfabetización informacional y el aprendizaje a lo largo de la vida*. [En línea]. Disponible a: http://www.ifla.org/III/wsis/BeaconInfSo_c-es.html . [Consulta: 8/10/07]
- LEY ORGÁNICA 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. BOE núm. 106 - 4 /05/ 2006. També disponible en línia a: <http://www.mec.es/mecd/gabipren/documentos/A17158-17207.pdf>
- RODRÍGUEZ Palchevich, Diana R. (2006) *Alfabetización informacional en bibliotecas escolares*. III Congrés online. Observatori per a la Cibersocietat. [En línia]. Disponible en a: <http://www.cibersocietat.net/congres2006/gts/comunicacio.php?llengua=ca&id=114> [Consulta: 8/10/07]